

Český vztah ke krajině a k zelené transformaci v jazyce a v hlavě

TEREZA DĚDINOVÁ

ÚSTAV ČESKÉ LITERATURY FILOZOFICKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY

terezadedinova@phil.muni.cz

Specializujeme se na výzkumy a komunikační strategie, které pomáhají stavět mosty k lidem, snižovat emise a chránit přírodu.

<https://institut2050.cz/>

Rozhovory o sýčkoví, krajině a zemědělství

27. 2. 2023 [#doporučujeme](#) [#výzkumy](#) [#příroda a krajina](#) [#CZ](#)

Autoři: Jan Krajhanzl, Tereza Dědinová

Bez porozumění lidem to nejde.

Bez jejich souhlasu, pochopení, spolupráce, angažovanosti. Bez lidí nemůže být úspěšná žádná kampaň, transformační politika, dekarbonizace regionu nebo správa chráněného území.

Proto jsme založili Institut 2050. Chceme v České republice a na Slovensku pomáhat všem, kteří to potřebují – aby lépe poznali cílové skupiny, které chtějí oslovit, a uměli u nich uspět.

Proto jsme tady. Nejen pro veřejné instituce, grassroots a zodpovědné firmy, ale pro všechny, kteří hledají cestu ke „své“ veřejnosti.

A my s tím rádi pomůžeme.

Expertiza

Jsmo specialisté s více než 20 lety praxe. Čerpáme z psychologie, sociologie, komunikace a managementního

Komunikace

Strategie designované podle dat a na míru. Potřebujeme oslovit další části společnosti.

Výzkumy

Reprezentativní průzkumy, hloubkové rozhovory, focus skupiny, experimenty.

Sdílení

Vzděláváme, vystupujeme v médiích a svoje poznatky sdílíme on-line s ostatními.

Reprezentativní výzkum Česká (ne)transformace 2022

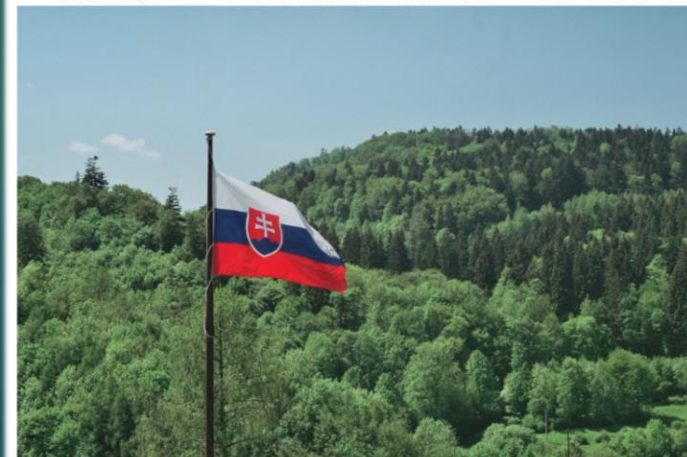
20. 9. 2022 [#doporučujeme](#) [#víe](#) [#výzkumy](#) [#komunikace](#) [#transformace](#) [#změna klimatu](#) [#CZ](#)

Reprezentativný výzkum Slovenská klíma, transformácia a Green Deal 2023

21. 6. 2023

[#doporučujeme](#) [#víe](#) [#výzkumy](#) [#transformace](#) [#změna klimatu](#) [#příroda a krajina](#) [#hnuti](#) [#SK](#)

Autoři: Tomáš Chabada, Jan Krajhanzl, Zdeňka Lechnerová, Tomáš Protivínský, Tereza

ČISTÉ, UKLIZENÉ (VYSEKANÉ, BEZ PLEVELE) – DOBRÉ, SPRÁVNÉ, PĚKNÉ X NEUPRAVENÉ, NEOŠETŘENÉ, ZAROSTLÉ – ŠPATNÉ, NEESTETICKÉ (bordel, bodláky, kopřivy)

13 – „Ale já ten důvod nevidím, mít nepohnojený porosty. Nelíbí se mi to. Aby to bylo pěkný, čistý,“

24 – „nechat ležet, jako zarůst plevelem? Zaneřádí se“

C16 – „nebudem tu žít jak pralesní lidi“ (o posekaném prostoru)

Ale neplatí vždy a u všech:

16 – „no, zarostlá... sou tam bezinky, špendlíky, je to prostě život, krásnej. Když je to zarostlý, je to hezký.“

NEOBDĚLANÉ, NECHANÉ LADEM – NEUŽITEČNÉ, PLÝTVÁNÍ, ŠPATNÉ X OBDĚLANÉ, PRODUKTIVNÍ – DOBRÉ

(19 – půdy 1,2 – to by byl hřích, zatravnit to), „Kopřivy a takovej bordel ve škarpách – nevím, jestli v tomhle úplně něco žije“

13 – Nic proti ekologům, ale nechávat půdu ladem... plýtvání

C16 – „a co tady bude, plevel?“

17 – Ekologicky obdělávaná pole nevypadají dobře (*není jasné, proč – menší rostliny? Plevíčky?*)

BORDEL = ZAROSTLÉ, NEUKLIZENÉ, NESTŘÍKANÉ = ŠPATNÉ, NEŽÁDOUCÍ (ZNAK LÍNÉHO A NESCHOPNÉHO ZEMĚDĚLCE?)

19 - Kopřivy a takovej bordel ve škarpách

Nepostříkáš, vyroste bordel

PRODUKTIVNÍ = **PŘÍMO VÝNOSNÉ** (často konkrétní představy o výnosu – kolik tun na hektar)

KONVENČNÍ HOSODAŘENÍ – **NORMÁLNÍ X EKOLOGICKÉ** – **DIVNÉ, PŘEPYCH PRO ČASY HOJNOSTI, NENORMÁLNÍ** (podezřelé, neudržitelné, zabordelené)

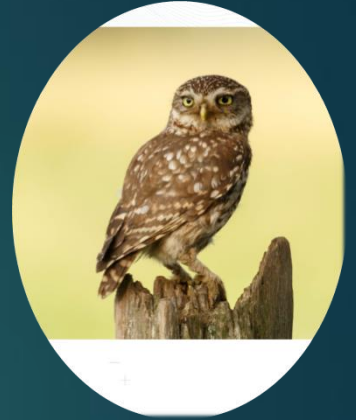
POKROK – DOPŘEDU – DOBRÉ X ZPĚT – DOZADU – ŠPATNÉ

Na druhou stranu hrdost na tradiční, staré postupy (13: „*Já pořád dělám starej způsob, že oráme*“), vnímaná zodpovědnost vůči předkům, kteří jim půdu odkázali.

Ale nejde se vrátit ke starším modelům, menším polím, jinému způsobu obdělávání půdy.

ZAHRÁDKA X POLE

Přístup ke krajině jako k zahrádce (osobnější, menší (?), rozmanitější, věnovat tomu nadprůměrný čas a péči) X k poli (produkce, ekonomičnost).

KDO JE ZEMĚDĚLEC?

Převažuje představa výrobce jídla nad správcem a ochráncem krajiny.

VZTAH KE KRAJINĚ, ZVÍŘATŮM OBECNĚ A K SÝČKOVÍ

divoká x hospodářská zvířata

příroda x pole

RŮST (dobrý, žádoucí) x NERŮST (špatný, stagnace)

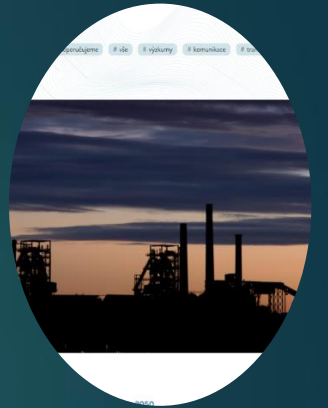
NERŮST = stagnace, nerozvíjet se, přešlapovat na místě

FG2 „ekonomika by měla v každém případě růst, abychom byli moderní a prosperující společnost.“

Výjimka v FG3 „Nerůstová ekonomika pro mě znamená tedy neničit okolí tak, aby se mi to vymstilo s tím, co se tvrdilo pořád víc a víc, vede to k tomu, že se používají zbytečně věci proti přírodě a klidnému životu.“

ZELENÝ ÚDĚL – chápáno jako nadiktované, osudové (negativně), až výhružně. ÚDĚL jako osud – negativní konotace.

DOHODA zdůrazňuje reciprocitu, konsenzus (i v českém kontextu: méně odkazuje na „diktát z Bruselu“ než ÚDĚL).

ČISTÉ x ŠPINAVÉ x OBNOVITELNÉ x FOSILNÍ

TRANSFORMACE = DRAHÉ, NÁROČNÉ, NEPŘÍJEMNÉ, NEPOHODLNÉ

FG3 – „Já třeba pro mě transformace, je to spojené s úsilím, bolestí, omezováním.. když se něco transformuje, tak je za potřebí úsilí a to spravedlivá, přesně jak říkají kolegové, tak to mi k tomu nejde.“

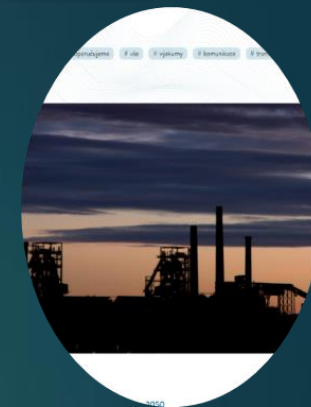
SKROMNOST = CHUDOBA, NEDOSTATEK

ČISTÁ EKONOMIKA jako TRANSPARENTNÍ

IDYLLICKÁ ČESKÁ KRAJINA

KRAJINA JAKO ZAHRÁDKA

ÚSPORNÝ BENZÍNOVÝ AUTÍČKO x OŠKLIVÝ ELEKTROMOBIL

VELCÍ x MALÍ – ČR/Evropa x svět

„nejsme zas tak velký hráči“, „jsme moc malí v tom rybníčku“, „Naše malá ČR...“ 3: „ostatní svět to vůbec nezajímá“

„Ti hlavní znečišťovatelé a ten zbytek světa velikej... „Evropa je malá oproti těm velkejm mocenskejm státům, které jsou hlavní znečišťovatelé“ 3: „Ale my Evropa jsme na to malí páni.“ FG3 „nemůže v tom být Evropa sama, pak je to sebevražda její.“ FG2 „že jsme furt Evropa malej článek v porovnáním se světem“ FG3 „mě připadá, že Evropa se snaží, dělá ty zákony a všechno, ale co je to platný, když malá Evropa proti celému světu,“ „nejde Evropu odtrhávat od ostatních kontinentů, jede v tom celá Země. Evropa může být zelená a zbytek jako..“, FG2 „že by se měla dělat ochrana přírody v globálu, tzn. že i ty méně vyspělé státy, které vypouští zplodiny, odpadky hází do moří“

FG2 „Green Deal je nařízení tý Evropy“ „diktát Bruselu“ „Brusel nám diktuje“

„Evropa jako taková, tak už je dost proekologická.“ FG1 „ono se něco dělá a podle mě se nedělá málo, musí se dělat to, co je možný, víc se dělat nemůže.“

- A: „Česká republika má 9 tun emisí na osobu, Čína má 8, Indie 2,5.“
- B: „Kolik mají Spojené státy?“
- A: „To tady nemám, ale...“
- B: „Radši.“
- A: „Ale klidně vám to najdu a pošlu vám to na e-mail.“
- B: „Taky záleží, kdo dělal ten průzkum.“

- C: „Nebyla tam chyba v desetinný čárce?“

- D: „A jak moc je to pravdivá informace, nebo jen nějaké tabulky?“
- E: „Já osobně si myslím, že i když je to podložený, že to pravda není.“